

Kostnický koncil

Branislav Krasnovský

19. apríla 2021 ✚ *História* ✚ *Dejiny koncilov*

Kostnický koncil

zdroj: wikimedia commons

Kostnický koncil (5. november 1414 – 22. apríl 1418) bol snemom cirkevných predstaviteľov v meste Kostnica, ktorý na žiadosť ríšskonemeckého kráľa Žigmunda zvolal protipápež Ján XXIII.

Koncil v Kostnici mal ukončiť od roku 1378 trvajúcu západnú schizmu, a tak obnoviť jednotu katolíckej Cirkvi. Koncil mal diskutovať aj o niektorých vnútrocirkevných záležitostiach, v otázkach hlásania Evanjelia a cirkevnej náuky o sviatostiach a jasne pomenovať a definovať herézy.

Kardináli, nespokojní s pápežom Urbanom VI., vybrali v roku 1378 v meste Fondi neďaleko Ríma za protipápeža Roberta zo Ženevy, ktorý si zvolil meno Klement VII. Jeho zvolením však prišlo k tzv. západnej schizme, rozkolu vo vnútri západnej (latinskej) cirkvi. Ani smrť jedného z pápežov v nasledujúcich rokoch nevedla k zmiereniu týchto táborov.

V roku 1409 počas koncilu v Pise vyhlásila skupina „neutrálnych“ kardinálov oboch konkurujúcich si pápežov za oficiálne zosadených a zvolila si ďalšieho pápeža – Alexandra V. Rozkol v Cirkvi vrcholil, Cirkev mala teraz namiesto dvoch už troch pápežov.

V čase nástupu kráľa Žigmunda na ríšskonemecký trón (1411) sa tak v katolíckej Cirkvi sporili o legitímny primát traja pápeži: Gregor XII. (Rím), protipápež Benedikt XIII. (Avignon) a protipápež Ján XXIII. (Pisa). A každý z nich bol podporovaný inými európskymi panovníkmi s ich vlastnými mocenskými záujmami.

Budova, v ktorej zasadal koncil

zdroj: Flickr

Žigmund však vedel, že takýto politicko-cirkevný chaos ohrozuje jeho ríšu, a tak sa – ako *advocatus et defensor ecclesiae* (obhajca a obranca viery) – rozhodol, že sa bude snažiť docieľiť zvolanie cirkevného snemu, ktorý by ukončil západnú schizmu. Protipápež Ján XXIII. navrhol ako miesto konania koncilu Bolognu, nakoniec, po zdĺhavých vyjednávaniach a pod Žigmundovým tlakom, začal koncil zasadať v Kostnici.

Protipápež Ján XXIII. teda prišiel do Kostnice a otvoril tu 5. novembra 1414 koncil, na ktorom boli prítomní spočiatku len jemu naklonení biskupi. Žigmundovi Luxemburskému sa však podarilo oslabiť pozície talianskych biskupov. Vo februári 1415 podpísal protipápež Ján XXIII. pod tlakom účastníkov koncilu vyhlásenie, že odstúpi, ak to isté urobia aj pápež Gregor XII. a protipápež Benedikt XIII. Nestalo sa tak, Ján XXIII. sa nechcel vzdať, Žigmund Luxemburský ho však nakoniec uväznil a držal vo väzení až do 29. mája 1415, kedy protipápež Ján XXIII. abdikoval.

V Ríme sídliaci pápež Gregor XII. neuznával legitimitu koncilu konaného v Kostnici. Ešte pred svojím zvolením za pápeža sa však oficiálne zaviazal, že, ak to bude nevyhnutné pre ukončenie schizmy, odstúpi. Po zosadení protipápeža Jána XXIII. poslal Gregor XII. ku kráľovi Žigmundovi posla s odkazom, že je pripravený odstúpiť a 4. júla 1415 Gregor XII. abdikoval. Tretí z pápežov, protipápež Benedikt XIII. abdikovať odmietol a utiekol do Španielska, Žigmundovi sa ho však podarilo nakoniec politicky oslabiť natoľko, že 26. júla 1417 abdikoval napokon aj Benedikt XIII. Mohla sa tak začať voľba nového pápeža.

Voľba nového pápeža nebola vôbec jednoduchá. Kardináli sa nevedeli dlho dohodnúť, nakoniec však zvolili za pápeža kardinála Oddo di Colonna, ktorý si vybral meno Martin V. Následne sa účastníci koncilu spolu s novým pápežom v slávnostnej procesii odobrali do kostnického dómu. Slávnostná korunovácia nového pápeža sa uskutočnila 21. novembra 1417. Pápež Martin V. oficiálne ukončil Kostnický koncil dňa 22. apríla 1418.

Kostnický koncil odsúdil náuku Johna Wyclifa, Jana Husa a Hieronyma Pražského. Jan Hus bol 28. novembra 1414, teda ešte v čase neprítomnosti kráľa Žigmunda, zatknutý a uväznený ako heretik a napokon 6. júla 1415 upálený. Hieronym Pražský, ktorý chcel Husovi pomôcť, bol tiež zatknutý a nakoniec upálený 30. mája 1416. John Wyclif (1330 – 1384) bol v čase konania koncilu už tridsať rokov mŕtvy. Jeho ostatky však boli po niekoľkých rokoch exhumované a spálené.

Exekúcia Jána Husa

zdroj: wikimedia commons

Dňa 9. októbra 1417 vydal Kostnický koncil edikt, ktorým sa nariaďuje, aby sa po skončení Kostnického koncilu konali takého všeobecné koncily aspoň každých desať rokov. No od ukončenia koncilu v Kostnici až do súčasnosti sa konalo len päť koncilov.

Kostnický koncil zosadením troch pápežov a voľbou nového právoplatného pápeža ukončil západnú schizmu. Vytvorila sa vhodná klíma na uskutočnenie potrebných cirkevných reforiem. Upálenie Jána Husa však radikalizovalo situáciu v Európe, vypukli husitské vojny (1419 – 1434). Husiti sa v Čechách stali dôležitou silou, pridávali sa neskôr k protestantom a oslabovali aj Uhorsko a Nemecko.

Koncil sa zaoberal aktuálnymi záležitosťami Cirkvi, ktoré načrtoľ už koncil v Pise. Bol úspešný v tom, že ukončil schizmu, nedoriešil však mnohé ďalšie problémy ohľadne Cirkvi a sviatostí a zlyhal aj v otázke reformy Cirkvi.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/kostnickyy-koncil/>